

JOHN KILAKA
Tanzania

*Every day at dawn I was walking
by foot some hours, looking for
people who know the stories. To
walk by foot for hours is hard if
you want to work well, later I
rent a bicycle from my host so
that I could be able to get in
some places where I wanted to
go for finding story tellers."*

*(Ur www.kilaka.com, avd.
Collecting African Stories)*

Förtrollad frukt

Kan man verkligen kalla en bilderbok för Färsk fisk och tro att någon ska vilja titta i den? Uppenbarligen, för Kilakas första bok från 2001 är en internationell succé, översatt till flera språk och flerfald prisbelönad.

Efter bara tre utgivna bilderböcker, den andra heter Vilken vän och den tredje Förtrollad frukt, är John Kilaka en av Östafrikas mest spännande barnboks författare, illustratör, konstnär, traditionsförmedlare och eldsjäl i olika "storytelling programs".

Kilaka föddes för 42 år sen i en liten by i sydvästra Tanzania. Efter att först ha följt sin far i spåren som bonde, fiskare och jägare, insåg han tidigt att han måste få måla och teckna.

Historierna är många om hur han i skolan ständigt fyllde svarta tavlan med sina roliga bilder, till lärarens förargelse.

I tjugoårsåldern lyckades han ta sig till Dar es Salaam, där han blev antagen till "Village Museum", en studio och skola grundad av Edward D. Tingatinga, pionjären inom den del av modern afrikansk konst som blev känd som Tingatinga.

Alltsedan dess har Kilaka varit en del av denna "konstskola" och ständigt utvecklat och breddat den tidiga tanzaniska konsten. Han har haft ett flertal konstutställningar i Dar es Saalam, Basel, Nairobi, Frankrike, Botswana, Manchester och Basel igen.

Kilakas bild är uttagen till en utställning av fotbollsbilder som FIFA ordnar under fotbolls-VM i Sydafrika 2010.

De var i Basel som idén om *Färsk fisk*, hans första bilderbok, dök upp. Kilaka berättade historien på swahili för Christine Hatz, som skrev ner den på tyska, och sen gjorde han de burliska bilderna i den afrikanska fabeltradition, som han redan var en mästare i.

Lovsång till vänskapen

Historien börjar så bra, berättaren Sokwe Schimpans har fångat en massa fet fisk och gläder sig åt att sälja dem på marknaden. Men hans snikiga vän Hund har andra planer. Snålvattnet rinner, vännerna försöker hindra Hund, men flera små katastrofer inträffar. Till slut blir det rättgång, Hund döms att arbeta dubbelt så mycket som de andra och alla är nöjda.

.....
 "Harpalt fintar av dem bollen,
 passar till Lillsköldpadda som
 passar till Sokwe Junior. Han
 tar sats för ett väldigt skott!
 Lejonmålvakten kryper ihop
 av rädsla. Bollen flyger förbi
 honom och stutsar rakt på fru
 Flodhästs nylagade tänder.

.....
 Till slut dundrar bollen
 med sådan kraft mot mål-
 stolparna att de går sönder.
 Spelet måste avbrytas."

(Ur *Färsk fisk*)

Bild ur *Förtrollad frukt*

"I sina färgrika och koncist tecknade bilderböcker, beskriver John Kilaka djurfabler baserade på muntlig tradition i sitt hemland och berättar om vänskap, förräderi och försoning, om kompisarna i byn, om musik och dans. Genom detta bjuder han på insyn i en främmande men ändå familjär värld."

(Om Kilaka på Internationales Litteraturfestival Berlins hem-sida inför hans besök 2007)

Möt fru Hare som kan laga bilar, den piercade fru Flodhäst, den store herr Lejon, som får vikariera som domkraft, byäldsten herr Elefant och bendoktorn Groda. Alla klädda i Tanzanias brokiga tygskynken med ett och annat par jeans stickande fram.

Färsk fisk är en lovsång till vänskapen och försoningen. En humoristisk, färgstark och detaljrik fabel om vad som krävs för att ett litet samhälle ska fungera.

Kilakas andra bilderbok, *Vilken vän*, som också den först publicerades på tyska, har ett liknade tema. Här handlar det om de två vännerna Råtta och Elefant, vars vänskap kommer i obalans när torkan slår till och maten inte räcker. Råtta som är populär i byn för att han vet hur man gör upp eld, blir besviken på sin opålitlige vän, men efter några besvärliga turer ut och in i skogen, ordnar det upp sig.

För denna vänskapens Höga visa fick John Kilaka vid 2004 års barnboksmässa i Bologna det prestigefyllda priset "New Horizon".

Den svenska versionen av *Färsk fisk* (Hjulet förlag) tilldelades IBBYS silverstjärna för bästa översatta barnbok 2004.

2009 kom så Kilakas efterlängttade tredje bilderbok på tyska (*Der wunderbare Baum*) och engelska (*The Amazing Tree*). Kommer på svenska lagom till bokmässan i Göteborg 2010 med titeln *Förtrollad frukt*. Liksom de tidigare på Hjul-lets förlag och med samma översättare.

John Kilaka arbetar vidare i det kooperativa studio-galleriet som han driver tillsammans med andra tanzaniska konstnärer. Han är ständigt i rörelse, gående, cyklande, liftande för att samla historier på den tanzaniska landsbygden. Han vidareutbildar sig som serietecknare, och kommer förhoppningsvis att glädja många barn och vuxna med nya bilderböcker. ●

● www.kilaka.com, www.tingatingastudio.com